

TEISINGUMO TEISMO (trečioji kolegija) SPRENDIMAS

2011 m. spalio 13 d.*

Byloje C-439/09

dél *cour d'appel de Paris* (Prancūzija) 2009 m. spalio 29 d. sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2009 m. lapkričio 10 d., pagal EB 234 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Pierre Fabre Dermo-Cosmétique SAS

prieš

Président de l'Autorité de la concurrence,

Ministre de l'Économie, de l'Industrie et de l'Emploi,

dalyvaujant

Ministère public,

* Proceso kalba: prancūzų.

Europos Komisijai,

TEISINGUMO TEISMAS (trečioji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas K. Lenaerts, teisėjai E. Juhász (pranešėjas), G. Arestis, T. von Danwitz ir D. Šváby,

generalinis advokatas J. Mazák,
posėdžio sekretorė R. Šereš, administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2010 m. lapkričio 11 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

— *Pierre Fabre Dermo-Cosmétique SAS*, atstovaujamos advokato J. Philippe,

— *président de l'Autorité de la concurrence*, atstovaujamo B. Lasserre ir F. Zivy bei I. Luc ir L. Gauthier–Lescop,

— Prancūzijos vyriausybės, atstovaujamos G. de Bergues ir J. Gstalter,

- Italijos vyriausybės, atstovaujamos *avvocato dello Stato* M. Massella Ducci Teri,

- Lenkijos vyriausybės, atstovaujamos M. Szpunar,

- Europos Komisijos, atstovaujamos P.J.O. Van Nuffel ir A. Bouquet,

- ELPA priežiūros institucijos, atstovaujamos O. Einarsson ir F. Simonetti,

susipažinęs su 2011 m. kovo 3 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

Sprendimą

- ¹ Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl EB 81 straipsnio 1 ir 3 dalių bei 1999 m. gruodžio 22 d. Komisijos reglamento (EB) Nr. 2790/1999 dėl Sutarties 81 straipsnio 3 dalies taikymo vertikalinių susitarimų ir suderintų veiksmų grupėms (OL L 336, p. 21; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 8 sk., 1 t., p. 364) išaiškinimo.

- 2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant *Pierre Fabre Dermo-Cosmétique SAS* (toliau – *Pierre Fabre Dermo-Cosmétique*) ieškinį, kuriame reikalaujama panaikinti, o nepatenkinus šio reikalavimo, pakeisti 2008 m. spalio 29 d. Konkurencijos tarnybos (nuo 2009 m. sausio 13 d. tapusios *Autorité de la concurrence*) sprendimą Nr. 08-D-25 (toliau – ginčijamas sprendimas), susijusį su *Pierre Fabre Dermo-Cosmétique* pasirinktinės distribucijos sutartyse distributoriams, kuriuos ji iš anksto nusprendė patvirtinti, nustatytu draudimu internete prekiauti jos kosmetikos ir kūno priežiūros produktais, kuriuo pažeidžiamos Prekybos kodekso (*Code de commerce*) L. 420-1 straipsnio ir EB 81 straipsnio nuostatos.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisės aktai

- 3 Reglamento Nr. 2790/1999 dešimtoje konstatuojamojoje dalyje nurodyta:

„Šiuo reglamentu neturėtų būti suteikta išimtis vertikaliesiems susitarimams, numatantiems apribojimus, kurie nėra būtini aukščiau minėtam teigiamam poveikiui pasiekti; ypatingai vertikaliesiems susitarimams, numatantiems tam tikrus ženklus antikonkurencinius apribojimus [apribojimus, sukeliančius sunkias antikonkurencines pasekmes], tokius kaip minimalios arba fiksuotos perpardavimo kainos, taip pat tam tikros rūšies teritorinės apsaugos priemonės, nepaisant atitinkamos įmonės užimamos rinkos dalies, neturėtų būti taikoma pagal šį reglamentą nustatyta bendroji išimtis.“

- 4 Reglamento Nr. 2790/1999 1 straipsnio d punkte „pasirinktinio paskirstymo [platinimo] sistema“ apibrėžiama kaip „paskirstymo [platinimo] sistema, kai tiekėjas įsipareigoja tiesiogiai ar netiesiogiai parduoti susitarime nurodytas prekes ar paslaugas išimtinai platintojams, atrinktiems pagal apibrėžtus kriterijus, kai tie platintojai įsipareigoja neparduoti tų prekių ar paslaugų pašaliniais platintojams.“

- 5 Reglamento Nr. 2790/1999 2 straipsnio 1 dalyje nurodyta:

„Pagal Sutarties 81 straipsnio 3 dalį (SESV 101 straipsnio 3 dalis) ir šio reglamento nuostatas skelbiama, kad 81 straipsnio 1 dalis (SESV 101 straipsnio 1 dalis) netaikoma susitarimams ar suderintiems veiksams tarp dviejų ar daugiau įmonių, kurių kiekviena, vykdydama susitarimo sąlygas, veikia skirtingame gamybos ar paskirstymo grandinės lygyje, ir kurie yra susiję su sąlygomis, suteikiančiomis galimybę šalims pirkti, parduoti ar perparduoti tam tikras prekes ar paslaugas (toliau – „vertikalieji susitarimai“).

Ši išimtis taikoma tik tada, kai tokiuose susitarimuose yra konkurencijos apribojimų, kuriems taikoma 81 straipsnio 1 dalis (SESV 101 straipsnio 1 dalis) (toliau – „vertikalieji apribojimai“).

- 6 Remiantis šio reglamento 3 straipsnio 1 dalimi „<...> 2 straipsnyje numatyta išimtis taikoma tik tada, kai tiekėjo užimama rinkos dalis neviršija 30% rinkos, kurioje jis parduoda susitarime numatytas prekes ar paslaugas.“

- 7 Reglamento Nr. 2790/1999 4 straipsnyje numatyta, kad EB 81 straipsnio 1 dalyje (SESV 101 straipsnio 1 dalis) nurodyta draudimo išimtis netaikoma vertikaliesiems susitarimams, kuriais tiesiogiai ar netiesiogiai, atskirai ar kartu su kitais šalių kontroliuojamais veiksniais siekiama:

„<...>

- c) riboti mažmenine prekyba užsiimančių pasirinktinio paskirstymo [platinimo] sistemos narių pardavimus [pardavimą] galutiniams vartotojams nepažeidžiant galimybės uždrausti sistemos nariui vykdyti veiklos už nesankcionuotos [nepatvirtintos] įsisteigimo vietos ribų;

<...>“

Nacionalinės teisės aktai

- 8 Prancūzijos prekybos kodekso L. 420-1 straipsnyje nurodyta:

„Draudžiami suderinti veiksmai, susitarimai, aiškūs ar numanomi karteliai ar susivienijimai, net tiesiogiai ar netiesiogiai tarpininkaujant už Prancūzijos ribų įsteigtai grupės bendrovei, jeigu jų tikslas ar poveikis yra konkurencijos rinkoje ribojimas ar iškraipymas, būtent tie, kuriais:

- 1) kitoms įmonėms trukdoma patekti į rinką arba konkuruoti;

- 2) sudaromos kliūtys nustatyti kainas esant laisvai pasiūlos ir paklausos sąveikai rinkoje dirbtinai sudarant palankias sąlygas tokias kainas pakelti arba nuleisti;
- 3) ribojama arba kontroliuojama gamyba, rinkos, investicijos arba techninė pažanga;
- 4) dalijamasi rinkomis arba tiekimo šaltiniais.“

Pagrindinė byla ir prejudicinis klausimas

- 9) *Pierre Fabre Dermo-Cosmétique* yra viena *Pierre Fabre* grupės bendrovių. Ji gamina ir parduoda kosmetikos ir kūno priežiūros produktus bei turi kelias dukterines bendroves, tarp kurių – laboratorijos *Klorane*, *Ducray*, *Galénic* ir *Avène*, kurių kosmetikos ir kūno priežiūros produktai, pažymėti šiais prekių ženklais, ir Prancūzijos, ir Europos rinkoje daugiausia parduodami tarpininkaujant farmacininkams.
- 10) Nagrinėjami produktai – tai kosmetikos ir kūno priežiūros produktai, kurie nepriklauso vaistų kategorijai ir todėl jiems netaikomas Visuomenės sveikatos kodekse (*code de la santé publique*) numatytas farmacininkų monopolis.
- 11) 2007 m. grupei *Pierre Fabre* priklausė 20% šių produktų Prancūzijos rinkos.

- 12 Sutartyse dėl *Avène*, *Klorane*, *Galénic* ir *Ducray* prekių ženklais pažymėtų minėtų produktų platinimo numatyta, kad jie turi būti parduodami tik patalpose, privalomai dalyvaujant farmacininko diplomą turinčiam asmeniui.
- 13 Bendrųjų prekių ženklais pažymėtų produktų platinimo ir pardavimo sąlygų 1.1 ir 1.2 straipsniuose nurodyta:

„Patvirtintas distributorius turi pateikti įrodymų, kad jo prekybos vietoje nuolat ir visas darbo valandas yra bent vienas asmuo, specialiai apmokytas tam, kad:

įgytų išsamių žinių apie technines ir mokslines produktų charakteristikas <...>, kurių reikia gerai vykdyti įsipareigojimus, prisiimtus verčiantis profesine veikla <...>

reguliariai ir nuolat suteiktų vartotojui visą informaciją, susijusią su tinkamu produktų naudojimu <...>

prekybos vietoje nedelsdamas pasiūlytų produktą, <...> labiausiai atitinkantį jam nurodytą specifinę sveikatos arba kūno priežiūros problemą, visų pirma susijusią su oda, plaukais ir nagais.

Kad galėtų tai daryti, šis asmuo turi turėti Prancūzijoje išduotą arba pripažįstamą farmacininko diplomą <...>.

Patvirtintas distributorius turi įsipareigoti suteikti produktus <...> tik įrengtose ir pažymėtose prekybos vietose <...>.“

- 14 Nustačius šiuos reikalavimus *de facto* pašalinama galimybė bet kokia forma prekiauti internetu.
- 15 2006 m. birželio 27 d. sprendimu *Autorité de la concurrence* savo iniciatyva pradėjo veiksmų kosmetikos ir kūno priežiūros produktų platinimo sektoriuje tyrimą.
- 16 2007 m. kovo 8 d. Sprendimu Nr. 07-D-07 *Autorité de la concurrence* pritarė ir pripažino privalomais visų suinteresuotų įmonių, išskyrus *Pierre Fabre Dermo-Cosmétique*, pasiūlytus įsipareigojimus iš dalies pakeisti pasirinktinės distribucijos sutartis, numatant savo tinklo nariams galimybę tam tikromis sąlygomis jų produktus parduoti internetu. Dėl *Pierre Fabre Dermo-Cosmétique* pradėta procedūra buvo tęsiama.
- 17 Vykstant administracinei procedūrai *Pierre Fabre Dermo-Cosmétique* paaiškino, jog dėl nagrinėjamų produktų pobūdžio reikia, kad pardavimo vietoje visas darbo valandas būtų farmacininko diplomą turintis asmuo, kad klientas bet kokiomis aplinkybėmis galėtų paprašyti ir gauti asmeniškai jam skirtą specialisto nuomonę, kurią šis pateiktų tiesiogiai apžiūrėjęs jo odą, plaukus ir galvos odą.
- 18 Atsižvelgusi į tai, kad yra poveikio valstybių narių tarpusavio prekybai tikimybė, *Autorité de la concurrence* aptariamus veiksmus nagrinėjo pagal Prancūzijos konkurencijos teisės ir Sąjungos teisės nuostatas.
- 19 Ginčijamame sprendime *Autorité de la concurrence* pirmiausia nurodė, kad šis draudimas prekiauti internetu prilygsta *Pierre Fabre Dermo-Cosmétique* distributorių komercinės laisvės apribojimui, nes pašalinamas vienas iš prekybos jos produktais būdų. Be to, šiuo draudimu ribojamas vartotojų, norinčių pirkti internetu, pasirinkimas ir galiausiai sudaromos kliūtys parduoti galutiniams vartotojams, kurie yra už patvirtinto distributoriaus prekybos „patalpų“ zonos ribų. Šios valdžios institucijos

nuomone, šiuo apribojimu neišvengiamai siekiama riboti konkurenciją, ir šis tikslas papildo apribojimą, susijusį su pačia gamintojo pasirinkta pasirinktinio platinimo sistema, kurioje ribojamas distributorių, galinčių platinti produktą, skaičius ir jiems sudaromos kliūtyms parduoti šias prekes nepatvirtintiems distributoriams.

- 20 Kadangi *Pierre Fabre Dermo-Cosmétique* rinkos dalis mažesnė nei 30%, *Autorité de la concurrence* aiškino, ar konkurenciją ribojantiems veiksams galėjo būti taikoma Reglamente Nr. 2790/1999 numatyta bendroji išimtis. Nors veiksmai, kuriais draudžiama prekiauti internetu, šiame reglamente aiškiai nenumatyti, jie atitinka aktyvaus ir pasyvaus pardavimo draudimą. Todėl tokiems veiksams taikomas šio reglamento 4 straipsnio c punktas, pagal kurį pašalinama galimybė automatiškai taikyti bendrąją išimtį pasirinktinio platinimo sistemos narių nustatytiems aktyvaus ar pasyvaus pardavimo apribojimams.
- 21 *Autorité de la concurrence* teigimu, draudimas prekiauti internetu neatitinka Reglamente Nr. 2790/1999 4 straipsnio c punkte, pagal kurį šiais pardavimo apribojimais turi būti nepažeidžiama galimybė uždrausti sistemos nariui vykdyti veiklą „iš nepatvirtintos įsisteigimo vietos“, numatytos bendrosios išimties taikymo sąlygų. Iš tiesų internetas yra ne prekybos vieta, o alternatyvus pardavimo būdas kaip ir tinklo distributorių, turinčių pardavimo patalpas, vykdomas tiesioginis pardavimas parduotuvėje arba paštu.
- 22 Be to, *Autorité de la concurrence* nurodė, jog *Pierre Fabre Dermo-Cosmétique* neįrodė, kad jai gali būti taikoma atskiroji išimtis pagal EB 81 straipsnio 3 dalį ir Prekybos kodekso L. 420-4 straipsnio 1 dalį.

- 23 Šiuo atžvilgiu ši valdžios institucija atmetė *Pierre Fabre Dermo-Cosmétique* argumentą, kad nagrinėjamu draudimu prekiauti internetu skatinamas odos priežiūros ir kosmetikos produktų platinimas, užkertant kelią padirbinėjimo ir parazitavimo pavojui patvirtintose vaistinėse. Pasirinkusi pasirinktinio platinimo sistemą pardavimo vietoje dalyvaujant farmacininkui *Pierre Fabre Dermo-Cosmétique* užtikrina, kad patarimas būtų suteiktas visose patvirtintose vaistinėse ir kad kiekviena jų padengtų su tuo susijusias išlaidas.
- 24 Atsakydama į *Pierre Fabre Dermo-Cosmétique* argumentą dėl būtinybės, kad perkant nagrinėjamus produktus dalyvautų farmacininkas siekiant užtikrinti vartotojų gerovę, *Autorité de la concurrence* pirmiausia nurodė, jog atitinkami produktai nėra vaisčiai. Todėl jiems taikomi specialūs teisės aktai susiję su jų gamyba, o ne platinimui, kuris yra laisvas, taikomomis normomis. Be to, diagnozės nustatymas nepriklauso farmacininko įgaliojimams, nes ją nustatyti leidžiama tik gydytojui. Paskui *Autorité de la concurrence* nagrinėjamiems produktams pritaikė Sprendimą *Deutscher Apothekerverband* (2003 m. gruodžio 11 d. Sprendimas C-322/01, Rink. p. I-14887), susijusį su vaistų, kuriems nereikia gydytojo recepto, platinimui internetu taikomais apribojimais.
- 25 *Autorité de la concurrence* nuomone, *Pierre Fabre Dermo-Cosmétique* taip pat neįrodė, kaip farmacininko ir produkto naudotojų vizualus kontaktas galėtų užtikrinti „kosmetikos gaminių saugą“ (pranc. k. „cosmétovigilance“), dėl kurios reikia, kad sveikatos apsaugos specialistai konstatuotų ir praneštų apie kosmetikos produktų nepageidaujamą poveikį. Iš tiesų nagrinėjamų produktų žalingas poveikis gali pasireikšti tik produktą panaudojus, o ne jį perkant. Iškilus su jo naudojimu susijusioms problemoms pacientas veikia kreipis į gydytoją.
- 26 Atsakydama į paskutinį *Pierre Fabre Dermo-Cosmétique* argumentą *Autorité de la concurrence* nemanė, jog svarbu tai, kad platinant internetu kaina nebūtų mažesnė. Nauda vartotojui atsiranda ne tik sumažinus kainą, bet taip pat pagerinus distributorių

siūlomą paslaugą, kuri, be kita ko, apima galimybę užsakyti produktus per atstumą nenustatant laiko apribojimų ir suteikiant galimybę lengvai rasti informaciją apie produktus bei leidžiant palyginti kainas.

- 27 Taigi *Autorité de la concurrence* padarė išvadą, kad *Pierre Fabre Dermo-Cosmétique* nustatytas jo patvirtintiems distributoriams draudimas prekiauti internetu yra konkurencijos apribojimas, prieštaraujantis EB 81 straipsniui (SESV 101 straipsnis) ir Prekybos kodekso L. 420-1 straipsniui, ir ją įpareigojo pasirinktinės distribucijos sutartyse panaikinti visas nuorodas, atitinkančias draudimą prekiauti internetu jos kosmetikos ir kūno priežiūros produktais ir aiškiai numatyti savo distributoriams galimybę naudotis šiuo platinimo būdu. *Pierre Fabre Dermo-Cosmétique* buvo skirta 17 000 eurų bauda.
- 28 2008 m. gruodžio 24 d. *Pierre Fabre Dermo-Cosmétique* Paryžiaus apeliaciniame teisme pateikė ieškinį dėl ginčijamo sprendimo panaikinimo arba, nepatenkinus šio reikalavimo, dėl jo pakeitimo. Kartu *Pierre Fabre Dermo-Cosmétique* paprašė teismo pirmojo pirmininko nurodyti sustabdyti ginčijamo sprendimo vykdymą. Grįsdama savo ieškinį *Pierre Fabre Dermo-Cosmétique* iš esmės teigia, kad ginčijamame sprendime padaryta teisės klaida, nes atsisakyta ginčijamiems veiksams taikyti ir Reglamente Nr. 2790/1999 numatytą bendrąją išimtį, ir EB 81 straipsnio 3 dalyje numatytą atskirąją išimtį.
- 29 2009 m. vasario 18 d. Paryžiaus apeliacinio teismo pirmasis pirmininkas įpareigojo sustabdyti *Autorité de la concurrence Pierre Fabre Dermo-Cosmétique* nustatytų nurodymų vykdymą, kol prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas priims sprendimą dėl ieškinio pagrįstumo.

- 30 Savo prašyme priimti prejudicinį sprendimą Paryžiaus apeliacinis teismas, priminęs ginčijamo sprendimo motyvus bei pagal 2002 m. gruodžio 16 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 1/2003 dėl konkurencijos taisyklių, nustatytų Sutarties 81 ir 82 straipsniuose, įgyvendinimo (OL L 1, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 8 sk., 2 t., p. 205) 15 straipsnio 3 dalį Europos Komisijos raštu pateiktas pastabas, vis dėlto nurodė, jog nei Komisijos gairės, nei šios institucijos nuomonė nacionaliniams teismams nėra privaloma.
- 31 Tokiomis aplinkybėmis Paryžiaus apeliacinis teismas nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šį prejudicinį klausimą:

„Ar bendras ir absoliutus draudimas sutartyse numatytus produktus parduoti internetu galutiniams vartotojams, nustatytas patvirtintiems distributoriams pasirinktinio platinimo tinkle, iš tiesų yra pagrindinis konkurencijos apribojimas dėl tikslo, kaip tai suprantama pagal EB 81 straipsnio 1 dalį [SESV 101 straipsnio 1 dalis], kuriam netaikoma Reglamente Nr. 2790/1999 numatyta bendroji išimtis, bet pagal EB 81 straipsnio 3 dalį [SESV 101 straipsnio 3 dalis] gali būti taikoma atskiroji išimtis?“

Dėl prejudicinio klausimo

- 32 Pirmiausia reikia nurodyti, kad nei SESV 101 straipsnyje, nei Reglamente Nr. 2790/1999 nepateikiama pagrindinio konkurencijos apribojimo sąvoka.

- 33 Tokiomis aplinkybėmis prejudicinį klausimą reikia suprasti taip, kad juo siekiama išsiaiškinti, pirma, ar pagrindinėje byloje nagrinėjama sutarties sąlyga sudaro konkurencijos apribojimą „dėl tikslo“ pagal SESV 101 straipsnio 1 dalį; antra, ar pasirinktinės distribucijos sutarčiai, kurioje numatyta tokia sąlyga, tuo atveju, jeigu ji patenka į SESV 101 straipsnio 1 dalies taikymo sritį, gali būti taikoma Reglamente Nr. 2790/1999 įtvirtinta bendroji išimtis, ir, trečia, jeigu bendroji išimtis netaikoma, ar vis dėlto minėtai sutarčiai gali būti taikoma SESV 101 straipsnio 3 dalyje numatyta išimtis.

Dėl ginčijamoje sutarties sąlygoje numatyto apribojimo kvalifikavimo kaip konkurencijos apribojimo dėl tikslo

- 34 Pirmiausia reikia priminti: tam, kad būtų taikomas SESV 101 straipsnio 1 dalyje įtvirtintas draudimas, reikia, kad susitarimo „tikslas ar poveikis būtų konkurencijos trukdymas, ribojimas arba iškraipymas vidaus rinkoje“. Pagal nuo 1966 m. birželio 30 d. Sprendimo *LTM* (56/65, Rink. p. 337) nusistovėjusią teismo praktiką alternatyvus šios sąlygos pobūdis, apibūdintas jungtuku „ar“, reiškia, jog pirmiausia reikia įvertinti patį susitarimo tikslą, atsižvelgiant į ekonomines aplinkybes, kuriomis jis turi būti taikomas. Jeigu nustatoma, kad susitarimo tikslas yra antikonkurencinis, nėra būtina nagrinėti šio susitarimo poveikio konkurencijai (žr. 2009 m. spalio 6 d. Sprendimo *GlaxoSmithKline Services ir kt. prieš Komisiją ir kt.*, C-501/06 P, C-513/06 P, C-515/06 P ir C-519/06 P, Rink. p. I-9291, 55 punktą bei jame nurodytą teismo praktiką).
- 35 Vertinant, ar nagrinėjama sutarties sąlyga apima konkurencijos apribojimą „dėl tikslo“, reikia išnagrinėti sąlygos turinį, siekiamus tikslus ir ekonominį bei teisinį jos taikymo kontekstą (žr. minėto Sprendimo *GlaxoSmithKline Services ir kt. prieš Komisiją ir kt.* 58 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).

- 36 Nagrinėjamos pasirinktinės distribucijos sutartyse nurodyta, kad prekių ženklais *Avène*, *Klorane*, *Galénic* ir *Ducray* pažymėti kosmetikos ir kūno higienos produktai turi būti parduodami tiksliai nustatytus kriterijus atitinkančiose patalpose, privalomai dalyvaujant farmacininko diplomą turinčiam asmeniui.
- 37 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismo nuomone, nustačius pardavimo patalpose farmacininko diplomą turinčio asmens privalomo dalyvavimo reikalavimą, patvirtintiems distributoriams *de facto* uždraudžiama bet kokia forma prekiauti internetu.
- 38 Kaip nurodė Komisija, nagrinėjamoje sutarties sąlygoje *de facto* pašalinus galimybę prekiauti produktais tam tikru būdu, kai klientas neprivalo fiziškai pakeisti buvimo vietos, gerokai sumažinamos patvirtinto distributoriaus galimybės parduoti sutartyje numatytus produktus klientams, esantiems už sutartyje nurodytos jo teritorijos arba veiklos zonos ribų. Taigi ja gali būti ribojama konkurencija šiame sektoriuje.
- 39 Dėl pasirinktinio platinimo sistemą sudarančių susitarimų Teisingumo Teismas jau nurodė, kad tokiais susitarimais neišvengiamai daroma įtaka bendrojoje rinkoje (1983 m. spalio 25 d. Sprendimo *AEG-Telefunken prieš Komisiją*, 107/82, Rink. p. 3151, 33 punktą). Nesant objektyvaus pateisinimo tokius susitarimus reikia laikyti „apribojimais dėl tikslo“.
- 40 Tačiau Teisingumo Teismo praktikoje pripažinta, jog egzistuoja teisėti reikalavimai, kaip antai specializuotos prekybos palaikymas, kai galima suteikti specialias paslaugas, susijusias su labai kokybiškais ir techniškai pažangiais produktais, kurie gali pateisinti kainų konkurencijos sumažėjimą konkurencijos, susijusios su kitais veiksniais, išskyrus kainą, naudai. Taigi, kadangi pasirinktinio platinimo sistemomis siekiama

teisėto rezultato, kuriuo galima pagerinti su kitais veiksniais, ne tik su kaina, susijusią konkurenciją, jos yra konkurencijos dalis, atitinkanti SESV 101 straipsnio 1 dalį (minėto Sprendimo *AEG-Telefunken prieš Komisiją* 33 punktas).

- 41 Šiuo klausimu Teisingumo Teismas jau nurodė, jog tokiam tinklui organizuoti netaikomas SESV 101 straipsnio 1 dalyje numatytas draudimas, jei perpardavinėtojai pasirenkami remiantis objektyviais kokybiniais kriterijais, vienodai nustatytais visiems potencialiems perpardavinėtojams ir taikomais nediskriminuojant, jei tokio platinimo tinklo reikia dėl atitinkamos prekės savybių siekiant apsaugoti jos kokybę ir užtikrinti tinkamą jos naudojimą ir galiausiai jei nustatytais kriterijais neviršijama tai, kas būtina (1977 m. spalio 25 d. Sprendimo *Metro SB-Großmärkte prieš Komisiją*, 26/76, Rink. p. 1875, 20 punktas bei 1980 m. gruodžio 11 d. Sprendimo *L'Oréal*, 31/80, Rink. p. 3775, 15 ir 16 punktai).
- 42 Jeigu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi išnagrinėti, ar atitinkama sutarties sąlyga, kuria *de facto* draudžiamos visos prekybos internetu formos, gali būti pateisinama teisėtu tikslu, Teisingumo Teismas turi šiuo atžvilgiu pateikti Sąjungos teisės aiškinimo gaires, kurios jam leistų priimti sprendimą (žr. minėto Sprendimo *L'Oréal* 14 punktą).
- 43 Žinoma, neginčijama, kad *Pierre Fabre Dermo-Cosmétique* pasirinktinio platinimo sistemoje perpardavinėtojai pasirenkami remiantis objektyviais kokybiniais kriterijais, kurie vienodai nustatyti visiems potencialiems perpardavinėtojams. Tačiau dar reikia patikrinti, ar konkurencijos apribojimais proporcingai siekiama teisėtų tikslų, atitinkančių šio sprendimo 41 punkte pateiktą vertinimą.
- 44 Šiuo klausimu reikia pabrėžti, kad Teisingumo Teismas judėjimo laisvių atžvilgiu nepritarė argumentams, susijusiems su būtinybe klientui suteikti asmenišką patarimą

ir užtikrinti jo apsaugą nuo neteisingo produktų vartojimo tais atvejais, kai parduodami vaistai, kuriems nereikia gydytojo recepto, ir kontaktiniai lęšiai, siekiant pateisinti draudimą prekiauti internetu (šiuo klausimu žr. minėto Sprendimo *Deutscher Apothekerverband* 106, 107 ir 112 punktus bei 2010 m. gruodžio 2 d. Sprendimo *Ker-Optika*, C-108/09, Rink. p. I-12213, 76 punktą).

⁴⁵ *Pierre Fabre Dermo-Cosmétique* taip pat remiasi būtinybe išsaugoti nagrinėjamų produktų prestižinį įvaizdį.

⁴⁶ Tikslas išsaugoti prestižinį įvaizdį negali būti teisėtas tikslas, kad būtų galima apriboti konkurenciją, todėl negali pateisinti to, kad sutarties sąlygai, kuria siekiama tokio tikslo, nebūtų taikoma SESV 101 straipsnio 1 dalis.

⁴⁷ Remiantis tuo, kas išdėstyta, į pirmą pateikto klausimo dalį reikia atsakyti, kad SESV 101 straipsnio 1 dalį reikia aiškinti taip, jog pasirinktinio platinimo sistemoje sutarties sąlyga, kuria reikalaujama, kad kosmetikos ir kūno priežiūros produktai būtų parduodami patalpose, privalomai dalyvaujant farmacininko diplomą turinčiam asmeniui, o tai lemia draudimą šiuos produktus parduoti naudojant internetą, yra apribojimas dėl tikslo pagal šią nuostatą, jeigu individualiai ir konkrečiai išnagrinėjus šios sutarties sąlygos turinį ir tikslą bei teisinį ir ekonominį jos taikymo kontekstą paaiškėja, kad, atsižvelgiant į aptariamų produktų savybes, šios sąlygos negalima objektyviai pateisinti.

Dėl galimybės taikyti bendrąją arba atskirąją išimtį

- 48 Jeigu būtų nustatyta, kad susitarimu ar sutarties sąlyga ribojama konkurencija, kaip tai suprantama pagal SESV 101 straipsnio 1 dalį, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turės patikrinti, ar tenkinamos to paties straipsnio 3 dalyje nurodytos sąlygos.
- 49 Įmonės galimybė pasinaudoti SESV 101 straipsnio 3 dalyje numatyta atskirąja išimtimi tiesiogiai matyti iš Sutarties. Ji visiškai neginčijama Teisingumo Teismui pateiktose pastabose. Ši galimybė taip pat suteikta ieškovei pagrindinėje byloje.
- 50 Tačiau šiuo klausimu reikia nurodyti: kadangi Teisingumo Teismas neturi pakankamai informacijos, kad galėtų įvertinti, ar pasirinktinės distribucijos sutartis atitinka SESV 101 straipsnio 3 dalies sąlygas, jis negali prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui pateikti papildomų nuorodų.
- 51 Dėl galimybės pasirinktinės distribucijos sutarčiai taikyti Reglamente Nr. 2790/1999 numatytą bendrąją išimtį reikia nurodyti, kad vertikalių susitarimų rūšis, kurioms tokia išimtis gali būti taikoma, Komisija apibrėžė minėtame reglamente, remdamasi Tarybos 1965 m. kovo 2 d. Reglamente Nr. 19/65/EEB dėl Sutarties [81] straipsnio 3 dalies taikymo tam tikroms susitarimų ir suderintų veiksmų rūšims (OL 36, 1965, p. 533; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 8 sk., 1 t., p. 11) suteiktu leidimu.
- 52 Pagal Reglamento Nr. 2790/1999 2 ir 3 straipsnius tiekėjui pasirinktinio platinimo sistemoje iš principo gali būti taikoma išimtis, kai jo užimama rinkos dalis neviršija 30%. Iš Teisingumo Teismui pateiktos bylos medžiagos matyti, kad *Pierre Fabre Dermo-Cosmétique* rinkos dalis šios ribos neviršija. Tačiau šiuo reglamentu taikant Reglamento Nr. 19/65 2 straipsnį, buvo pašalinti kai kurių rūšių apribojimai, sukelianys

sunkių antikonkurencinių pasekmių, nepaisant atitinkamų įmonių užimamos rinkos dalies.

- 53 Taigi iš Reglamento Nr. 2790/1999 4 straipsnio c punkto išplaukia, jog išimtis netaikoma vertikaliesiems susitarimams, kuriais tiesiogiai ar netiesiogiai, atskirai ar kartu su kitais šalių kontroliuojamais veiksniais siekiama riboti mažmeninę prekybą užsiimančių pasirinktinio platinimo sistemos narių aktyvų ar pasyvų pardavimą galutiniams naudotojams, nepažeidžiant galimybės uždrausti sistemos nariui vykdyti veiklos už nepatvirtintos įsisteigimo vietos ribų.
- 54 Tokia sutarties sąlyga, kaip nagrinėjamoji pagrindinėje byloje, kuria *de facto* draudžiama naudotis internetu kaip pardavimo būdu, mažų mažiausiai siekiama apriboti pasyvų pardavimą galutiniams naudotojams, norintiems nusipirkti internetu ir esantiems už atitinkamo pasirinktinio platinimo sistemos nario prekybos zonos ribų.
- 55 Anot *Pierre Fabre Dermo-Cosmétique*, draudimas sutartyje numatytus produktus parduoti internetu vis dėlto prilygsta draudimui vykdyti veiklą iš nepatvirtintos įsisteigimo vietos. Taigi, kadangi tenkinamos 53 punkte minėtoje nuostatoje *in fine* numatytos išimties sąlygos, minėtas 4 straipsnis jai neturėtų būti taikomas.
- 56 Reikia konstatuoti, jog Reglamento Nr. 2790/1999 4 straipsnio c punkte minint „įsisteigimo vietą“ turimos omenyje tik prekybos vietos, kur prekiaujama tiesiogiai. Kyla klausimas, ar ši sąvoka aiškina plačiai, gali apimti ir vietą, iš kurios teikiamos prekybos internetu paslaugos.

- 57 Dėl šio klausimo reikia nurodyti: kadangi įmonė bet kokiomis aplinkybėmis gali remtis SESV 101 straipsnio 3 dalyje nustatytos atskirosios išimties taikymu, ir taip jos teisės gali būti apsaugotos, nėra reikalo plačiai aiškinti nuostatų, pagal kurias susitarimams ar veiksmams taikoma bendroji išimtis.
- 58 Taigi tokia sutarties sąlyga, kaip nagrinėjamoji pagrindinėje byloje, kuria *de facto* draudžiama naudotis internetu kaip pardavimo būdu, negali būti laikoma sąlyga, kuria atitinkamos pasirinktinio platinimo sistemos nariams draudžiama vykdyti veiklą iš nepatvirtintos įsisteigimo vietos, kaip suprantama pagal Reglamento Nr. 2790/1999 4 straipsnio c punktą.
- 59 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į antrą ir trečią pateikto klausimo dalis reikia atsakyti, kad Reglamento Nr. 2790/1999 4 straipsnio c punktą reikia aiškinti taip, jog šio reglamento 2 straipsnyje numatyta bendroji išimtis netaikoma pasirinktinio platinimo sutarčiai, kurioje numatyta sąlyga, pagal kurią *de facto* draudžiama naudotis internetu kaip sutartyje numatytų produktų pardavimo būdu. Tačiau tokiai sutarčiai gali būti taikoma SESV 101 straipsnio 3 dalyje numatyta atskiroji išimtis, jei tenkinamos šioje nuostatoje įtvirtintos sąlygos.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 60 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (trečioji kolegija) nusprendžia:

SESV 101 straipsnio 1 dalį reikia aiškinti taip, kad pasirinktinio platinimo sistemoje sutarties sąlyga, kuria reikalaujama, kad kosmetikos ir kūno priežiūros produktai būtų parduodami patalpose, privalomai dalyvaujant farmacininko diplomą turinčiam asmeniui, o tai lemia draudimą šiuos produktus parduoti naudojant internetą, yra apribojimas dėl tikslo pagal šią nuostatą, jeigu individualiai ir konkrečiai išnagrinėjus šios sutarties sąlygos turinį ir tikslą bei teisinį ir ekonominį jos taikymo kontekstą paaiškėja, kad, atsižvelgiant į aptariamų produktų savybes, šios sąlygos negalima objektyviai pateisinti.

1999 m. gruodžio 22 d. Komisijos reglamento (EB) Nr. 2790/1999 dėl Sutarties 81 straipsnio 3 dalies taikymo vertikalųjų susitarimų ir suderintų veiksmų grupėms 4 straipsnio c punktą reikia aiškinti taip, kad šio reglamento 2 straipsnyje numatyta bendroji išimtis netaikoma pasirinktinio platinimo sutarčiai, kurioje numatyta sąlyga, pagal kurią *de facto* draudžiama naudotis internetu kaip sutartyje numatytų produktų pardavimo būdu. Tačiau tokiai sutarčiai gali būti taikoma SESV 101 straipsnio 3 dalyje numatyta atskiroji išimtis, jei tenkinamos šioje nuostatoje įtvirtintos sąlygos.

Parašai.